

SOC137 ÚVOD DO POLITICKÉ SOCIOLOGIE

Igor Nosál

Bakalářské studium sociologie, FSS MU, jarní semestr 2004

Anotace: Kurz je jako volitelný (B) určen studentům bakalářského studia sociologie, přístupný je rovněž studentům ostatních oborů FSS MU. Cílem kurzu je seznámit posluchače s klíčovými koncepty politické sociologie. Předepsané texty povinné literatury a tématický výklad v přednáškách se soustřeďují zejména na "nepolitické" kontexty politiky a souvislosti politických vztahů a intersociálních konfliktů v době moderní a post-moderní. V průběhu kurzu posluchači studují systematické učebnicové texty i původní esejistické texty řady významných politických sociologů. Do každého semináře pak připraví s textů předepsané týdenní četby 1 klíčovou citaci či téma k diskusi (max.1 normostrana). **Podmínky k získání kreditů za kurz (nutno získat minimálně 60 bodů):** (a) aktivní účast na diskusi v seminářích (max.10bodů) (b) průběžný kontrolní test z textů povinné četby (max. 10 bodů), (c) vypracování a přenesení seminární prezentace (referát o literatuře či eseje na zadané téma v rozsahu 1500-2000 slov) (max. 30 bodů), (d) písemná zkouška - esej založená na textech povinné četby (max. 50 bodů).

Struktura kurzu

1.Týden.25.2. Úvod do kurzu: struktura, organizace a požadavky

2.Týden 3.3.: Předmět a paradigmata politické sociologie.(Proměny konceptů moci a politiky v sociologii)

Základní povinná četba: Rush,M.1992 (S.3-12). Effrat,A.ed.: 1972 (s.3-8,12-15).

Nash,K.ed.2000 (Preface, x-xiv)

Referáty:

- Jessop,Bob:Developments in Marxist Theory. In: Nash,K-Scott,A.2001.The Bleckwell Companion to Political Sociology. S.7-16.
- Forbes,Ian: Nietzsche, Modernity and Politics. In:Gibbins,J.ed.1989.Contemporary Political Culture. Politics in a Postmodern Age.
- Owen, David: „Postmodern“ Political Sociology. In: Nash,K-Scott,A.2001.The Bleckwell Companion to Political Sociology. S.71-81.

3.Týden.10.3. Koncepty moci a problém výzkumu moci

Základní povinná četba: Rush,M.1992 (s.43-57).

Referáty:

- Klasická teorie moci - Weber,M.Mocenská autorita a legitimita. In:Weber,M.1997 (S.47-64).
- Nové pojetí moci - Michel Foucault: The Subject and Power in: Nash,K.ed.2000:8-26 (česky Subjekt a moc. In: Foucault,M.2003.Myšlení vnějšku. S.195-226)
- Hindess,Barry: Power,Government, Politics. In: Nash,K-Scott,A.2001.The Bleckwell Companion to Political Sociology. S.40-59.
- Scott,John: Studying Power. In: Nash,K-Scott,A.2001.The Bleckwell Companion to Political Sociology. S.82-91.

4.Týden.17.3. Koncept moderního státu v politické sociologii

Základní povinná četba: Rush,M.1992 (S.20-42).

Referáty:

- Národní stát u Maxe Webera - Weber, M. 1998 (297-318)
 - Kulturní předpoklady vzniku národního státu - Gellner, A. 1993 (s. 14-63)
 - Národní stát u Anthonyho Giddense: Giddens, A.: "Nation-states and violence" in: Giddens, A. (1987): *Social Theory and Modern Sociology*. s. 166-182.
- rozšiřující četba: Keler, J. 2001. *Politika s ručením omezeným*. s. 14-26. G. Balandier, G. "Podoba tradičního státu" in: Balandier, G. 2000: 181-226.

5. Týden, 24.3. **Globalizace, politika a post-národní stát**

Základní povinná četba: Bauman, Z. 1999. S. 71-92. (Kap. Co dál po národním státě?)
Giddens, A. 1998. (Kap. II. S. 55-73).

Referáty:

- Harvey, D.: From Fordismus to Flexible Accumulation in: Nash, K. ed. 2000: 69-81
- Le Galès, Patric: A New Phase of the State Story in Europe. In: Nash, K-Scott, A. 2001. *The Blackwell Companion to Political Sociology*. S. 396-406.
- Connolly, W.E. Identity and Difference in Global Politics. in: Nash, K. ed. 2000: S. 336-347.

6. Týden, 31.3. **Distribuce moci ve společnosti: Teorie elity, pluralismus, totalitarismus a demokracie**

Základní povinná četba: Rush, M. 1992 (s. 58-83).

Referáty:

- Mocenská elita - Mills, Ch, W. 1966. *Mocenská elita*. (Kap. XII. S. 324-354)
- Skupiny veta - Riesman, D. 1968. (Kap. X. Představy moci. s. 202-220.)
- Moore, B. The Democratic Route to Modern Society. in Moore, B. 1966: 413-432
- Moore, B. Revolution from Above and Fascism. in Moore, B. 1966: 433-452
- Moore, B. The Peasant and Revolution. in Moore, B. 1966: 453-483.

rozšiřující četba: Kornhauser, W.: „Power Elite“ or „Veto Groups“? In: Rose, P. 1967 (s. 633-646)

7. Týden, 7.4. **Týden samostudia: běžte do knihovny!**

8. Týden, 14.4. ► NA ZAČATKU SE PÍŠE KONTROLNÍ TEST Z ČETBY (15 min.)!

Veřejná sféra a občanská společnost

- Základní povinná četba: Habermas, J. 2000 (s. 231-254), Ray, Larry: Civil Society and Public Sphere. In: Nash, K-Scott, A. 2001. *The Blackwell Companion to Political Sociology*. S. 219-239.

Referáty:

- Gellner - občanská společnost, modulární člověk a nacionalismus. In Gellner, E. 1997. (s. 86-111).
- Pensky, Max: Society, Morality, and Law: Jürgen Habermas. In: Nash, K-Scott, A. 2001. *The Blackwell Companion to Political Sociology*. S. 49-59.

9. Týden, 21.4. **Politická participace, sociální hnutí a politizace sociálna**

Základní povinná četba: Rush, M. 1992. (s. 110-127)

Referáty:

- Politická pasivita - Banfield, E.: Poverty, Suspiciousness and Political Passivity: A Southern Italian Town. In: Nordlinger, E. 1970 (S. 155-164)
- Calhoun, C. "New Social Movements" of the Early Nineteenth Century. in: Nash, K. ed. 2000: 129-154.
- Tarrow, S. Transnational Contention. in: Nash, K. ed. 2000: 177-202

10. Týden, 28.4. **Občanství**

- Základní povinná četba: Lipovetsky, J. 1999 (s. 215-228), Procacci, Giovanna: Governmentality and Citizenship. In: Nash, K-Scott, A. 2001. The Blackwell Companion to Political Sociology. S. 342-350.

Referáty:

- Roche, M. Rethinking Citizenship and Social Movements: Themes in Contemporary Sociology and Neoconservative Ideology. in: Nash, K. ed. 2000: 209-237
- Soysal, Y. N. Toward a Postnational Model of Membership (in Europe). in: Nash, K. ed. 2000: 264-287.

11. Týden, 5.5. **Ideologie, politické hodnoty a politická kultura**

Základní povinná četba: Rush, M.: Politics and Society. An Introduction to Political Sociology. S. 181-193.

Referáty:

- Mannheimův koncept ideologie - Mannheim, K. 1991 (105-142)
- Arendt, H. Ideologie a teror: nová forma vládnutí. In Arendt, H. 1996. s. 621-645.
- Bell a The End of Ideology - Bell, D., 2000 *nebo* Lipset, M. S. 1963 (kap. The End Ideology Thesis)

12. týden, 12.5. **Postmodernizace politiky**

- Základní povinná četba: Pakulski, Jan: Postmodernization. In: Nash, K-Scott, A. 2001. The Blackwell Companion to Political Sociology. S. 375-385.

Referáty:

- Zygmunt Bauman: A Sociological Theory of Postmodernity in: Nash, K. ed. 2000: 27-42
- Turner, Bryan: From Postindustrial Society to Postmodern Politics: the Political Sociology of Daniel Bell. in: Gibbins, J. ed. 1989. Contemporary Political Culture. Politics in a Postmodern Age.

13. Týden, 19.5. **Závěrečný seminář, hodnocení**

Základní povinná literatura kurzu

Bauman, Z. 1999. Globalizace. Důsledky pro člověka. Praha: Mladá fronta.

Effrat, A. ed. 1972. Perspective in Political Sociology. New York: The Bobbs-Merrill Comp. Inc.

Giddens, A. 1998. Důsledky modernity. Praha: SLON.

Habermas, J. 2000. Strukturální proměna veřejnosti. Praha: Filosofia.

Lipovetsky, G. 1999. Soumrak povinnosti: bezbolestná etika nových demokratických časů. Praha: Prostor.

Nash, K. ed. 2000. Readings in Contemporary Political Sociology. Oxford: Blackwell.

Nash, K-Scott, A. 2001. The Blackwell Companion to Political Sociology. Oxford: Blackwell.

Rush, M. 1992. Politics and Society. An Introduction to Political Sociology. London: Harvester Wheatsheaf.

Svensson, P. 1993. Teorie demokracie. Brno: CDK.

Weber, M. 1997. Autorita, etika a společnost. Praha: Mladá fronta.

Další doporučená literatura (referáty):

Aron, R. 1993. Demokracie a totalitarismus. Atlantis: Brno.

Arendtová, H. 1996. Původ totalitarismu. Praha: OIKOYMENH

Balandier, G. 2000. Politická Antropologie. Praha: Dauphin.

Bell, D. 2000. The End of Ideology. Cambridge: Harvard University Press.

Braunghart, S.- Braunghart, M. eds. 1990. The Political Sociology of the State. JAI Press Inc.

- Dahrendorf,R.1991. Moderný sociálny konflikt. Bratislava: Archa,
- Dawson,R.-Prewitt.1969. Political Socialization. Little, Brown and Company,.
- Deutsch, K.1963.The Nerves of Government. New York:Free Press. (Nervy vlády,Praha 1971)
- Duverger,M.1978. The Study of Politics.Thomas Nelson and Sons Ltd..
- Eckstein,H.1992. Regarding Politics. University California Press,
- Gellner,A.1993.Národy a nacionalismus.Praha:Hříbal.
- Gellner,E.1997. Podmínky svobody. Občanská společnost a její rivalové.Brno:CDK.
- Giddens,A.1987. Social Theory and Modern Sociology. Cambridge:Polity Press.
- Giddens,A.1985. The Nation-State and Violence. Polity Press..
- Giddens,A.1995.Politics, Sociology and Social Theory. Blackwell Publishers, Polity Press
- Gibbins,J.ed.1989.Contemporary Political Culture. Politics in a Postmodern Age. Sage.
- Keller,J.2001. Politika s ručením omezeným. Proměny moci na prahu 21.století.Praha:Evropský literární klub.
- Lipset, M.S.1963. Political Man. The Social Bases of Politics. Anchor Books.
- Manheim,K.1991.Ideologie a utopie. Bratislava: Archa.
- Mills, Ch.W.1966. Mocenská elita. Praha: Mladá fronta.
- Moore,B.Jr.1966. Social Origins of Dictatorship and Democracy.Lord and Peasant in the Making of the Modern World.Boston:Beacon Press.
- Newman,D.1995. Sociology Exploring the Architecture of Every Day. Readings. London: Pine Forge Press.
- Nordlinger,E, ed. 1970. Politics and Society. Studies in Comparative Political Sociology. Prentice-Hall, Inc.
- Pye,L.W.-Verba,S.1965. Political Culture and Political Development. Princeton: Princeton University Press.
- Riesman,D.1968. Osamělý dav. Praha:Mladá fronta.
- Rose, P.ed.1967.The Study of Society. New York:Random Haus.
- Smelser,N.ed. 1988.Handbook of Sociology. Sage,
- Holý,L.2001.Malý český člověk a velký český národ. Praha:Sociologické nakladatelství.
- Možný,I. 1991.Proč tak snadno... Některé rodinné důvody sametové revoluce. Praha: Slon.
- Dahrendorf,R.,1991. Úvahy o revoluci v Evropě. Praha:Nakladatelství Evropského kulturního klubu.